

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова приймальної комісії,
в.о. ректора університету
_____ Д.Ф. Гончаренко

Затверджено на засіданні
приймальної комісії ХНУБА
Протокол №2 від «06» __02__ 2020 р.

**Програма фахових вступних випробувань
для вступу на навчання
за освітнім рівнем «Бакалавр»
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
на базі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст»**

Голова фахової атестаційної комісії
зав. каф. фінансів та кредиту, проф.

В.І. Успенко

Програма конкурсних фахових вступних випробувань для вступу на навчання за освітнім ступенем «Бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» розроблена з урахуванням вимог освітньо-професійної програми.

На вступний іспит виносяться блоки змістовних модулів нормативної частини зі спеціального виду діяльності з освітньо-професійної програми.

Кожен білет складається зі 100 тестових питань, що відповідають програмним вимогам та охоплюють такі дисципліни «Фінанси, Гроші та кредит». Запропонований у питаннях конкурсних фахових вступних випробувань обсяг знань, умінь та навичок можна вважати достатніми для контролю знань студентів зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»

Теоретична частина програми вступних випробувань

1. Фінанси

Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів

Предмет науки про фінанси. Фінансові категорії як форма наукового пізнання сутності фінансових відносин. Прості і складні фінансові категорії. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.

Функції фінансів як виявлення суттєвих ознак, властивостей і суспільного призначення фінансів. Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва. Фінансове забезпечення відтворювального процесу. Форми фінансового забезпечення. Поняття фінансової системи і теоретичні основи її побудови. Структура фінансової системи. Роль фінансової системи держави у забезпеченні умов економічного зростання.

Генезис і еволюція фінансів

Об'єктивні передумови виникнення і розвитку фінансів. Фінанси як історична категорія. Причини відмінностей фінансів за різних суспільно-економічних формацій.

Становлення та розвиток фінансової науки

Історичний аспект становлення та розвитку фінансової науки.

Передумови пошавлення розвитку фінансової науки наприкінці XVIII століття. Погляди теоретиків фінансів соціалізму. Сучасні українські наукові школи у галузі фінансів.

Фінансове право і фінансова політика

Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини, їх зміст, особливості і види. Суб'єкти фінансового права та суб'єкти фінансових правовідносин.

Поняття фінансового права, його предмет і метод. Система фінансового права. Джерела фінансового права. Наука фінансового права.

Складові фінансової політики. Завдання і принципи фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики.

Бюджет. Бюджетна система

Бюджет як економічна і правова категорія. Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Розподільна і контрольна функція бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання і посилення його конструктивного впливу на реалізацію стратегії економічного і соціального розвитку України.

Бюджетна система: поняття і принципи побудови. Критерії розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи.

Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання

Сутність місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань.

Зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання.

Міжнародні фінанси

Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів. Світові фінансові потоки: валютні, кредитні, фінансові ринки. Міжнародна фінансова інтеграція та її вплив на фінансові інтереси країн і регіонів.

Фінансова безпека держави

Поняття, сутність і структура фінансової безпеки держави. Методичний інструментарій оцінки фінансової безпеки держави. Основні загрози фінансовій безпеці України.

2. Гроші та кредит

Роль грошей в економіці, їх необхідність, сутність і функції.

Виникнення грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Розвиток форм вартості та гроші. Роль грошей у розширеному відтворенні. Еволюція форм грошей і грошових відносин.

Товарні, металеві та паперові гроші. Кредитні та електронні гроші. Суть грошей. Гроші як особливий товар. Функції грошей: міра вартості; засіб обігу; засіб платежу; засіб нагромадження; світові гроші. Зміна економічної ролі золота. Ціна золота та гроші.

Грошовий оборот і грошова маса.

Зміст поняття "грошовий обіг" Структура грошового обігу. Готівковий та безготівковий обіг. Грошово-розрахунковий, грошово-кредитний та грошово-фінансовий обіг.

Грошовий ринок.

Поняття та функції грошового ринку. Основні групи учасників фінансового ринку. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Вартість грошей. Купівельна спроможність грошей як вираження їхньої вартості. Вартість грошей, що нагромаджуються.

Формування попиту та пропозиції на гроші.

Сутність попиту на гроші. Попит на гроші і швидкість обігу грошей. Теоретичні моделі попиту на гроші. Цілі, мотиви та чинники, що визначають параметри попиту на гроші.

Рівновага на грошовому ринку та відсоток. Наслідки зміни попиту і пропозиції на гроші. Вплив на ринок змін у попиті і пропозиції грошей.

Заощадження та інвестиції в механізмі грошового ринку.

Взаємозв'язок заощаджень та інвестицій. Заощадження сімейних господарств як єдине джерело чистих інвестицій у закритій економічній системі.

Грошові системи, їх елементи.

Сутність та механізм функціонування грошової системи, її відмінність від Огрошового обороту та грошового ринку. Закономірності еволюції грошових систем від саморегульованих систем повноцінних грошей до систем регульованого державою обігу кредитних грошей.

Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм.

Розвиток теорії грошей як процес формування наукових шкіл, течій та теорій. Основні питання та періоди (класичний, кейнсіанський, сучасний) розвитку теорії грошей.

Сутність номіналістичної та металевої теорії грошей. Теорія "представницької вартості паперових грошей". Теорія "дестафації" грошей.

Формування класичної кількісної теорії грошей та її основні положення. Розвиток поглядів на роль грошей в економіці (Й. Шумпетер, Д.Кейнс). Внесок Д.Кейнса в теорію грошових відносин.

Виникнення та зміст монетаризму. Зближення позицій монетаристів та некейнсіанців у поглядах на грошово-кредитну політику.

Критерії оцінки конкурсних фахових вступних випробувань

1. Норми оцінок виконання окремих питань: загальний обсяг тестів налічує 100 запитань. Оцінка виставляється в залежності від кількості вірних відповідей і отриманих балів. Правильна відповідь на один тест оцінюється в 2 (два) бали.

2. Вступник, який отримав 100 (сто) балів і менше вважається таким, що не склав фахове вступне випробування.

Список рекомендованої літератури

1. Ковальчук С. В., Форкун І. В. Фінанси. навч. посібник. – Львів: "Новий Світ - 2000", 2005. – 568 с.
2. Опарін В.М. Фінанси – К., 2009 – 240 с.
3. Грідчина М.В. Фінанси – К., 2008
4. Кудряшов В.П. Фінанси – Херсон, 2012
5. Маслова С. О: Фінансовий ринок – К.: – Каравела, 2003
6. Гордієнко Н. І. Фінансовий облік – Х., 2005
7. Стеців Л. П., Копилюк О. І. Фінанси – К., 2007